

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo

Kaakkois-Suomen TE-toimiston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ns. omatoimisen työnhaun mallista (täydentää hallituksen esitystä HE 93/2018 vp)

Kaakkois-Suomen TE-toimisto pitää esitysluonnoksen tavoitteita sinällään hyvinä, mutta runsaasti harkinnanvaraa ja niiden rinnalla erilaisia määräaikoja sisältävää lakiluonnostelmaa monin osin työnhakija-asiakkaan palvelua monimutkaistavana sekä asiakkaan että viranomaisen näkökulmasta.

Tavoitteena on työnhakijoiden yhdenvertainen kohtelu, työttömyysetuuden vastikkeellisuuden toteutuminen ja työnhakijoiden työnhakuaktiivisuuden lisääntymisen myötä myös avoimien työpaikkojen täyttymisen nopeutuminen. Esitysluonnos jättää melko paljon harkinnan varaa siihen, missä tilanteissa omatoimisen työnhaun velvoite voi olla matalampi tai sitä ei ole lainkaan, mitä pidetään työnhakijalle soveltuvana työnä ja kuinka laajaa aluetta maakunta tai palveluntuottaja tarkastelee arvioidessaan, onko työnhakijalle sopivaa työtä tarjolla. Huomioiden sen, että palvelua voi esityksen mukaan tuottaa maakuntien lisäksi myös lukuisia palveluntuottajia, esitysluonnos herättää kysymyksen siitä, vaarantaako se käytännössä työnhakijoiden yhdenvertaisuuden.

Ns. omatoimisen työnhaun malli on suunniteltu hyvin pitkälti digitaalisen palvelujärjestelmän varaan ja toimiva digitaalinen järjestelmä on edellytyksenä sille, että mallilla ylipäätään on mahdollisuuksia toimia. Vaikka moni asioi jo nykyäänkin TE-palveluissa digitaalisten asiointikanavien kautta, on vastaavasti suuri joukko työnhakijoita edelleen näiden palvelujen ulkopuolella ja TE-toimiston arvion mukaan näin tulee olemaan myös tulevaisuudessaakin. Asettaako suunniteltu muutos "digitaaliset" ja muut työnhakijat eriarvoiseen asemaan osan työnhakijoista ollessa pakotettuja asioimaan rekrytointi- ja osaamispalveluita tarjoavissa toimipaikoissa digitaalisen asiointin edellyttämien taitojen, välineiden tai sähköisen tunnistautumisvälineen puutteen vuoksi. Toisaalta työnhakijoita ei voitane myöskään velvoittaa asioimaan sähköisesti, mikä voi myös osaltaan kasvattaa muiden asiointikanavien käyttöä työnhakijoiden varmistellessa sitä, että omatoimisen työnhaun raportoinnit ovat oikein estääkseen mahdolliset työttömyysetuuden saamiseen vaikuttavat seuraamukset.

24.8.2018

Esitysluonnoksen perusteluissa on tuotu esiin sitä, että esityksellä ei ole työnantajia kuormittavaa vaikutusta, koska velvollisuutta kirjata ylös työnhakijayhteydenottoja ei ole. Voidaan kuitenkin kysyä, mikä on työnantajien kyky ja resurssi käsitellä kasvavaa työhakemusten määrää, jos avoimiin tehtäviin tulee merkittävästi aiempaa enemmän hakemuksia tai varsinaisen yritystoiminnan harjoittamisen sijaan työpanos kohdentuu ns. piilotyöpaikkoja etsivien yhteydenottoihin. Väheneekö julkiseen hakuun ilmoitettavien työpaikkojen määrä?

Luonnoksessa työttömien määritelmä kattaa kaikki työnhakija-asiakkaat, jotka eivät työllisty kokoaikaisesti (yli 80 %) tai harjoita päätoimista yritystoimintaa yhdenjaksoisesti yli 2 viikkoa. Tämä nostaa Kaakkois-Suomen TE-toimiston arvion mukaan merkittävästi työttömäksi katsottavien määrää suhteessa nykytilanteeseen, mikä heijastuu laadittavien työllistymissuunnitelmien määrään, niiden seurantaan liittyvään raportointiin ja noudattamatta jättämiseen liittyvään selvittelyyn, kasvattaen byrokratiaa ja lisäten viranomaisten työtä. Esimerkiksi Kaakkois-Suomen TE-toimistossa voidaan KELAn ja Työttömyyskassojen yhteisjärjestön ilmoittamien soviteltua työttömyysetuutta saavien osuuden sekä TE-toimiston työssä olevien työnhakijoiden voimassa olevien työttömyysetuuden maksamisen sallivien lausuntojen perusteella arvioida olevan noin kolmasosa kaikista työssä olevista työnhakijoista.

palvelujohtaja

Tiia Piikki